

LENIN COM A TIPUS NACIONAL ¹

Lev Trotski

abril 1920

---

versió catalana feta per Alejo Martínez des de: "Lo nacional en Lenin", en *Lenin*, Ediciones Ariel, Barcelona, 1972, pp. 254-258

L'internacionalisme de Lenin no necessita defensa. Allò que millor el caracteritza és l'irreductible trencament, als primers dies de la guerra mundial, amb la falsificació d'internacionalisme que prevalia en la Segona Internacional. Els caps oficials del 'socialisme' conciliaven des de la tribuna parlamentària els interessos de la pàtria com si fossen els interessos de la humanitat, mitjançant arguments abstractes ajustats a l'esperit dels vells cosmopolites. En la pràctica això menava, com bé sabem tots, al suport de la pàtria rapaç per les forces del proletariat.

L'internacionalisme de Lenin no és en cap manera una forma de reconciliar verbalment nacionalisme i internacionalisme, sinó una forma d'acció revolucionària internacional. El món habitat per allò que hom anomena humanitat civilitzada és considerat com l'única camp combat en què els distints pobles i classes sostenen una guerra gegantina uns contra altres. Cap qüestió d'importància pot tancar-se en un marc nacional. Fils visibles i invisibles solidaritzen cada qüestió amb dotzenes de fenòmens succeïts en tots els extrems del món. En la seua apreciació dels factors i de les forces internacionals, Lenin està més exempt que qualsevol altre de parcialitats nacionals.

Marx considerava que els filòsofs havien interpretat el món suficientment; per a ell, la tasca consistia en transformar-lo. Ell, el genial precursor, no arribà, però, a veure-ho. La transformació del vell món marxa ara a tota velocitat i el primer treballador d'aquesta empresa és Lenin. El seu internacionalisme és la valoració i intervenció pràctiques en el curs dels esdeveniments històrics a escala mundial i amb fins mundials. Rússia i el seu destí constitueixen tan sols un element d'aquest grandios plet històric, del resultat del qual depèn la sort de la humanitat.

L'internacionalisme de Lenin no necessita que hom l'avale. Al mateix temps, però, el mateix Lenin és profundament nacional. Les seues arrels s'endinsen en la història moderna russa; concentra aquesta història en si mateix; li dóna la màxima expressió i, precisament així, abasta la cimera de l'acció internacional i de la influència mundial.

A primera vista, la caracterització de Lenin com a "nacional" pot semblar inusitada, en el fons, però, és quelcom que es sobreentén. Per a dirigir una revolució com la que ara travessa Rússia, mai coneguda en la història dels pobles, cal, evidentment, un vincle indissoluble i orgànica amb les forces fonamentals de la vida del poble, un vincle que arrenca des de les seues més profundes arrels.

Lenin personifica el proletariat rus, una classe jove que potser no té políticament més que ell, però profundament nacional doncs que en ella es concentra el desenvolupament precedent de Rússia, en ella està tot el seu futur, amb ella viu i cau la nació russa. Està exempta de la rutina i el patró, del la falsedat i el convencionalisme, mostra decisió en el pensament i intrepidesa en l'acció, una intrepidesa que mai arriba al disbarat. Aquests trets, que caracteritzen el proletariat rus, caracteritzen al mateix Lenin.

La naturalesa del proletariat rus, que ara el converteix en importantíssima força de la revolució internacional, es veia preparada per tota la marxa de la història nacional del seu país; per la bàrbara crueltat de l'estat autòcrata, per la inutilitat de les classes privilegiades, pel febril desenvolupament del capitalisme mercè a al rent de la Borsa mundial, per l'anquilosament de la burgesia russa, pel caràcter decadent de la seua ideologia i l'estupidesa política de la seua política. El nostre 'tercer estat' no tingué, ni podia tenir, la seua Reforma o la seua Gran Revolució. Més universal, doncs, fou el caràcter que adquirí la tasca revolucionària del proletariat rus. La nostra història no subministrà en el passat un Luter, ni un Thomas Münzer, ni un Mirabeau, ni un Danton, ni un Robespierre. Precisament per això el proletariat rus té al seu Lenin. Allò que es perdé en tradició s'ha guanyat en amplitud revolucionària.

Lenin és un reflex de la classe obrera no sols en el seu present proletari sinó, també, en el seu passat camperol, encara tan palès. Aquest cap del proletariat, el més indiscutible de tots, no sols té un aspecte exterior de mugic sinó, també, un ferm fons de mugic. Davant l'Smolny s'aixeca el monument a altra gran figura del proletariat mundial. És Marx, vesteix levita negra. Ben clar que es tracta d'una minúcia, però a Lenin ni tan sols mentalment és possible vestir-lo amb levita negra. En determinats retrats apareix Marx amb una àmplia pitrera emmidonada sobre la qual hi ha quelcom semblant a un monocle. Que Marx no era presumit és una cosa força evident per a aquells que tenen un idea de com era el seu esperit. Però Marx nasqué i cresqué en altre context nacional cultural, respirà altra atmosfera puix les classes altes de la classe obrera alemanya no procedeixen de l'aldea del camperol sinó dels gremis i de la complexa cultura de les ciutats de l'Edat Mitjana.

El mateix estil de Marx, ric i bell, on s'hi combinen la força i la flexibilitat, la còlera i la ironia, la severitat i el refinament, conté tota la càrrega literària i estètica de les publicacions políticoreligioses alemanyes precedents, a partir de la reforma i, àdhuc, d'abans. L'estil literari i oratori de Lenin és fins no poder més senzill, utilitari, ascètic, como tot ell. Però en aquest poderós ascetisme no hi ha res que transcendisca al moralista. No és un principi, no és un sistema estudiat ni, molt menys (hom entén), una afectació: es tracta, simplement, de l'expressió externa d'una concentració interna de forces per a l'acció. És diligència del mugic en la seua hisenda tot i que a una escala grandiosa.

Marx està completament en el *Manifest Comunista*, en el prefaci a la *Crítica* i en *El Capital*. Encara que no hagués estat el fundador de la Primera Internacional, sempre hauria estat allò que ara és. A Lenin, per contra, el tenim completament en l'acció revolucionària. Les seues obres científiques són sols un preparació per a l'acció. Tot i que no hagués publicat en el passat ni un sol llibre, sempre hauria entrat en la història tal i com ara s'endinsa: com a cap de la revolució proletària, com a fundador de la Tercera Internacional.

Un clar sistema científic (la dialèctica materialista) cal per a una acció de semblant volum històric como la que li a tocat en sort a Lenin; cal però no és suficient. També cal la força creadora auxiliar, a què anomenem intuïció: la capacitat de valorar al vol els fenòmens, de separar allò que és essencial i important de la palla i d'allò que és secundari, d'omplir amb ajuda de la imaginació les parts que manquen en el quadro, de pensar posant-se en el lloc d'altri, i primer que res de l'enemic, de combinar aqueixos factors en un únic bloc i descarregar el colp alhora que al cap adquireix forma la "fórmula" del colp. És la intuïció de l'acció. Per una banda es fon amb allò que anomenem sagacitat.

Quan Lenin, amb l'ull esquerre entornat, escolta un radiograma amb el discurs parlamentari d'un dels capitosts imperialistes que dicten la sort del món o una de tantes notes diplomàtiques (en què s'entrellacen la feroç perfídia i la envernissada hipocresia), sembla un mugic sagaç que no es perdrà a causa d'una paraula de més i a qui les frases no enganyen. Es tracta de la sagacitat del mugic, però d'un elevat potencial, desenvolupada fins a l'alçaria d'un geni, bastida amb l'última paraula del pensament científic.

El jove proletari rus únicament ha pogut fer el que està fent portant a coll la pesant càrrega dels camperols. Tot el nostre passat nacional preparava aquest fet. Però precisament perquè el curs dels esdeveniments han menat al poder el proletariat, la revolució superà immediatament i de manera radical la limitació nacional i el provincialisme de l'anterior història de Rússia. La Rússia soviètica ha esdevingut no sols el refugi de la Internacional Comunista sinó l'encarnació viva del seu programa i mètodes.

Per les desconegudes vies que la ciència no ha descobert encara, a través les quals es forma la personalitat humana, Lenin agafà del medi nacional tot allò que la història coneix. Justament perquè a través de Lenin la revolució socialista que des de fa temps tenia la seua expressió internacional, trobà per primera vegada la seua encarnació nacional, ell esdevingué, en el sentit més recte i immediat, en el dirigent revolucionari del proletariat mundial. Així és como el veiem en el dia que fa cinquanta anys.

---

¹ Publicat en *Pravda* n° 86, 23 d'abril de 1920 en commemoració del cinquantè aniversari de Lenin.